

2.5. I forbindelse med spørgsmålet om den fremtidige udformning af domsmandsordningen har retsplejerådet overvejet, hvorvidt der bør søges gennemført en *nedsættelse af antallet af juridiske dommere fra 3 til 2 i domsmandssager i landsretterne*.

2.5.1. Spørgsmålet om gennemførelse af en sådan ordning har tidligere været behandlet i retsplejerådets betænkning nr. 825/1977 om retternes kompetence og arbejdsform i straffesager. Et mindretal i rådet foreslog i denne betænkning (side 60ff), at der gennemføres en regel, hvorefter landsretten i domsmandssager sammensættes af 2 landsdommere og 3 domsmænd, medmindre retsformanden eller den dommer, han måtte bemyndige dertil, undtagelsesvis bestemmer, at retten skal sættes med 3 landsdommere og 3 domsmænd.

En nedsættelse af antallet af landsdommere vil i givet fald kunne betyde en styrkelse af lægdommernes indflydelse i landsretterne. Spørgsmålet om en nedsættelse af antallet af landsdommere, som medvirker i de enkelte sager, må endvidere ses i sammenhæng med ønsket om at opnå en rationalisering og effektivisering af arbejdet i landsretterne.

På denne baggrund har retsplejerådet foretaget en fornyet vurdering af mulighederne for gennemførelse af en nedsættelse af antallet af landsdommere i domsmandssager. Rådet har i forbindelse hermed fra landsretspræsidenterne indhentet udtalelser med henblik på en nærmere vurdering af den arbejdsmæssige lettelse ved en eventuel nedsættelse af antallet af juridiske dommere fra 3 til 2 i domsmandssagerne.

2.5.2. Om retsplejerådets overvejelser om spørgsmålet henvises til betænkning nr. 994/1983, side 58ff. Som det fremgår heraf, har rådet ved vurderingen af spørgsmålet delt sig i forskellige flertal og mindretal.

Et *flertal* i rådet giver udtryk for, at der i hvert fald i de fleste sager ikke er væsentlige retssikkerhedsmæssige betæneligheder ved en nedsættelse af antallet af juridiske dommere i domsmandssager fra 3 til 2. Et *mindretal* er af den opfattelse, at en nedsættelse af dommerantallet fra 3 til 2 vil betyde en betænkelig forringelse af retssikkerheden.

Et *flertal* af rådets medlemmer har bl.a. på baggrund af landsretspræsidenternes udtalelser vedrørende den arbejdsmæssige lettelse ikke kunnet gå ind for nedsættelsen af antallet af juridiske dommere i domsmandssager fra 3 til 2. Et *mindretal* anser det for sandsynligt, at der – eventuelt ved en ændring af landsretternes arbejdstilrettelæggelse – vil kunne opnås en vis kapacitetsforøgelse ved

landsretterne og dermed en forkortelse af de meget lange berammelsestider, og anbefaler derfor, at der – bortset fra enkelte sager af længere varighed – gennemføres en nedsættelse af antallet af landsdommere fra 3 til 2 i domsmandssager.

2.5.3. Justitsministeriet finder, at der er behov for at søge gennemført retsplejeændringer, som kan give mulighed for en mere hensigtsmæssig udnyttelse af landsretternes ressourcer og dermed bidrage til at nedbringe de lange berammelsestider. En nedsættelse af antallet af landsdommere, der medvirker i domsmandssager, vil være egnet hertil og vil samtidig betyde en ønskelig styrkelse af domsmændenes placering i landsretterne.

Selv om en nedsættelse af dommerantallet i domsmandssager i landsretterne efter justitsministeriets opfattelse vil være ubetænkelig i et betydeligt antal sager, som ikke frembyder særlige vanskeligheder, vil man som anført i retsplejerådets betænkning næppe kunne gennemføre en nedsættelse af antallet af juridiske dommere i alle sager. Spørgsmålet om mulighederne for at gennemføre en nedsættelse af dommerantallet på en sådan måde, at der i videst muligt omfang kan frigives arbejdskraft til andre opgaver, må endvidere som fremhævet i landsretspræsidenternes udtalelser til retsplejerådet ses i sammenhæng med spørgsmålet om den samlede arbejdstilrettelæggelse i landsretterne.

På den anførte baggrund foreslår justitsministeriet, at der gennemføres en ordning, hvorefter det overlades til præsidenten eller den dommer, som han måtte bemyndige dertil (f.eks. retsformanden i den afdeling i landsretten, som sagen fordeles til), at afgøre, hvorvidt der i de enkelte domsmandssager i landsretterne skal deltage 2 eller 3 juridiske dommere. Den foreslåede ordning indebærer, at der fortsat efter bestemmelse i det enkelte tilfælde vil kunne deltage 3 juridiske dommere i behandlingen af længerevarende sager, i principielle sager og eventuelt i sager, som rejser særligt indviklede bevisspørgsmål.

2.5.4. Som det fremgår af betænkning nr. 994/1983 (side 67) er det retsplejerådets opfattelse, at en nedsættelse af antallet af juridiske dommere i domsmandssager i givet fald bør suppleres med en bestemmelse, hvorefter domfældelse for et forhold ikke kan ske mod de juridiske dommers stemmer. En sådan ordning vil have samme karakter som den dobbeltgarantiordning, der findes i nævningesager. Der er endvidere i rådet enighed om, at der ikke vil være behov for særlige afstemningsregler for så vidt angår spørgsmålet om strafudmålingen.